

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE - PORADNIK DLA KONSUMENTÓW

Warszawa, styczeń 2010

PORADNIK DLA KONSUMENTÓW

Umowa ubezpieczenia na życie zawierana jest pomiędzy konsumentem i zakładem ubezpieczeń – w przypadku ubezpieczeń indywidualnych. Może ona dotyczyć ubezpieczeń:

1. na życie;
2. posagowych, zaopatrzenia dzieci;
3. na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
4. rentowych;
5. wypadkowych i chorobowych, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych punktach 1-4.

Przed zawarciem umowy ubezpieczenia

Zapoznając się z ofertami zakładów ubezpieczeń podejmujemy najczęściej decyzję kierując się wysokością składki ubezpieczeniowej. Tymczasem nie tylko na ten element oferty powinniśmy zwracać uwagę. Jest to kwestia szczególnie istotna jeżeli decydujemy się na dobrowolne ubezpieczenie na życie. Przed podpisaniem umowy należy więc nie tylko porównać wysokość składki, ale także zapoznać się z pełnym zakresem oferowanego nam produktu ubezpieczeniowego.

Zakład ubezpieczeń ma obowiązek, jeszcze przed zawarciem umowy, doręczyć nam tekst ogólnych warunków ubezpieczenia (OWU). Pomimo że nie są łatwą lekturą i często nie zachęcają do wnikliwej analizy ich treści, należy koniecznie się z nimi zapoznać. W końcu to one decydują o tym, jakie będą nasze uprawnienia i obowiązki wynikające z zawartej umowy. W razie istnienia jakichkolwiek wątpliwości należy zwrócić się do zakładu ubezpieczeń z prośbą o ich wyjaśnienie.

Na co należy zwracać szczególną uwagę czytając warunki umowy ubezpieczenia

zakres ochrony ubezpieczeniowej

Zakłady ubezpieczeń oferują nam najczęściej ochronę ubezpieczeniową w zakresie podstawowym oraz dodatkowym. Warto zatem zwrócić uwagę na postanowienia, które przewidują wypłatę świadczenia tylko z jednej z podpisanych umów. Ponadto należy sprawdzić czy w OWU nie ma postanowień, zgodnie z którymi w momencie zrezygnowania z dodatkowego ubezpieczenia, ubezpieczenie podstawowe automatycznie ulega rozwiązaniu. Niezwykle istotnym jest też jednoznaczne i precyzyjne formułowanie zakresu ubezpieczenia i zwrócenie uwagi na zamieszczane przez ubezpieczycieli definicje określonych pojęć np. poważnego zachorowania itp. Może się bowiem okazać, że odbiegają one od potocznego rozumienia określonego pojęcia, a więc ubezpieczenie może nie spełnić celu, o jaki chodzi konsumentowi. Uwagę powinny zwrócić także postanowienia dające ubezpieczycielowi prawo do zmiany zakresu usług w każdym czasie – i to bez zgody konsumenta.

wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności

Niezwykle istotnym jest aby wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności przez ubezpieczyciela były jednoznacznie sformułowane. W dużej mierze mają bowiem wpływ na zakres ubezpieczenia, a więc na to w jakich sytuacjach przedsiębiorca jest zobowiązany do wypłaty świadczenia, a w jakich jest uprawniony do jego obniżenia, a nawet niewypłacenia. Nieprecyzyjne pojęcia w ogólnych warunkach ubezpieczenia pozostawiają zakładom ubezpieczeń dużą swobodę w ich interpretacji, a tym samym umożliwiają jej dokonanie w sposób niekorzystny dla konsumenta. Warto zwrócić także uwagę, czy katalog wyłączeń jest zamknięty (sformułowania: *w szczególności, takie jak* wskazują na katalog otwarty), czy też wymienione są jedynie przykładowe sytuacje, które wpływają na wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela.

czas trwania umowy

Standardowo umowa ubezpieczenia zaczyna obowiązywać następnego dnia po jej zawarciu, nie wcześniej jednak niż po zapłaceniu składki lub jej raty. Należy pamiętać, że jeśli umowa została zawarta na dłużej niż sześć miesięcy, mamy prawo od niej odstąpić w ciągu 30 dni od chwili jej podpisania. Z kolei wypowiedzenie umowy przez konsumenta może nastąpić w każdym momencie, z zachowaniem terminu wskazanego w OWU.

składka ubezpieczeniowa

Powinna być obliczona za czas kiedy ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność. Jeśli natomiast umowa ubezpieczenia wygaśnie przed terminem na jaki została zawarta, zakład ubezpieczeń powinien zwrócić składkę za okres, w którym nie udzielał ochrony. Jeśli ogólne warunki ubezpieczenia nie zawierają odmiennych postanowień, niezapłacenie składki lub jej raty w terminie spowoduje rozwiązanie umowy, tak jakbyśmy ją wypowiedzieli. Wcześniej jednak zakład ubezpieczeń powinien wezwać nas do zapłaty składki w dodatkowym terminie oraz poinformować o skutkach jej niezapłacenia.

Co powinno się znaleźć w umowie

Decydując się na podpisanie umowy pamiętajmy, że powinny znaleźć się w niej co najmniej następujące informacje:

- definicje poszczególnych świadczeń;
- wysokość składek odpowiadających poszczególnym świadczeniom podstawowym i dodatkowym;
- zasady ustalania świadczeń wynikających z umowy, w szczególności sposób kalkulacji i przyznawania premii, rabatów i udziału w zyskach ubezpieczonego, określenia stopy technicznej, wskazania wartości wykupu oraz wysokości sumy ubezpieczenia w przypadku zmiany umowy ubezpieczenia na bezskładkową, o ile są one gwarantowane, określenie kosztów oraz innych obciążeń pobieranych przez zakład ubezpieczeń przy wypłacie świadczeń;
- opis tych czynników w metodach kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (rezerwy przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, które mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia), które mogą mieć wpływ na zmianę wysokości świadczenia zakładu ubezpieczeń;
- wskazanie przepisów regulujących opodatkowanie świadczeń zakładu ubezpieczeń.

W przypadku różnic pomiędzy treścią umowy a ogólnymi warunkami ubezpieczenia, zakład ubezpieczeń ma obowiązek przedstawić je nam na piśmie. Jeśli nie dopełni tego obowiązku nie może powoływać się na różnice niekorzystne dla nas.

Do kogo po pomoc

W sytuacji, gdy mamy kłopoty z firmą ubezpieczeniową możemy zwrócić się o pomoc do Rzecznika Ubezpieczonych. Warto dodać, że istnieje również możliwość rozstrzygnięcia sporu z zakładem ubezpieczeń przed Sądem Polubownym, działającym przy Rzeczniku Ubezpieczonych.

Rozstrzyganie sporów przez Sąd Polubowny ma być postępowaniem szybkim oraz tańszym niż postępowanie cywilne. Należy jednak podkreślić, że warunkiem rozstrzygnięcia sporu przez taki Sąd jest wyrażenie zgody przez obie strony na takie rozwiązanie.